

PR. 26/CEM

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-1223 din 21. 02 2020
La nr. 26 din 05 februarie 2020

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege cu privire la modificarea Anexei nr.1 din Legea nr.142/2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 file.

Director

R. Flocea

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>654</u>
" <u>24</u> "	<u>02</u> 2020
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6338 din 20.02.2020

la proiectul de lege cu privire la modificarea Anexei nr.1 din Legea nr. 142/2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este un deputat din Parlamentul Republicii Moldova, ceea ce corespunde art.102 din Constituție.

Categoria actului normativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*

- d) *examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) *informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Potrivit art.12 alin.(2) al legii, *„Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice."* Mai mult ca atât, art.11 alin.(2²) al aceleiași legi prevede că *„Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie"*.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova la data de 05.02.2020, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului. Totodată, proiectul a fost remis spre efectuarea expertizei anticorupție la 10.02.2020, respectiv nu a fost asigurat termenul de 10 zile lucrătoare pentru recepționarea propunerilor și/sau obiecțiilor.

Astfel, în procesul de promovare a proiectului nu au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2/2) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative *„proiectul de lege a fost elaborat din necesitatea eliminării discordanțelor apărute în cadrul normativ național, asigurarea pregătirii medicilor veterinari pentru domeniul Siguranța produselor alimentare de origine animală în cadrul specialității de Medicina Veterinară (prin specializare opțională la ultimul an de studii), după un Program de studii universitare integrale, ajustat la standardele minime obligatorii stabilite în Directiva 2005/36 a UE, cât și în scopul folosirii raționale a resurselor bugetare, eliminării parțialității și eficientizării pregătirii specialiștilor pentru Siguranța alimentelor de origine animală, cu competențe profesionale specifice domeniului."*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune reglementări ce vin să excludă specialitatea „*Siguranța produselor agroalimentare*" din Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, adoptată prin Legea nr.142/2005, fără a se ține cont de prevederile cadrului legal în vigoare din domeniul educației. Astfel, deși potrivit notei scopul propus este eficientizarea procesului de formare profesională, în special ce vizează siguranța produselor alimentare, analizând normele nemijlocit se constată că acestea riscă să nu producă careva efecte juridice datorită faptului că Legea nr.142/2005 este căzută în desuetudine, odată cu adoptarea Codului educației nr.152/2014 și aprobării Hotărârii Guvernului nr.482/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior. Prin urmare, scopul anunțat în nota de argumentare nu corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Normele proiectului nu corespund interesului public, deoarece contravin cadrului legal în vigoare. Astfel, în cadrul expertizei anticorupție s-a constatat că legea care se propune a fi modificată nr. 142/2005 este una caducă și contravine Codului educației care este legea de bază ce stabilește cadrul juridic al raporturilor privind proiectarea, organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului de educație din Republica Moldova (art.1 din Codul educației).

Potrivit Codului educației art.81 „(3) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților se aprobă de Guvern, la propunerea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării de comun acord cu ministerele de resort.”. Ulterior, Guvernul a aprobat conform Codului educației Hotărârea de Guvern nr.482/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior, care și reglementează specialitățile de formare profesională în cadrul instituțiilor de învățământ superior.

Totodată, reieșind din faptul că procesul educațional este unul continuu au rămas facultăți care au început studiile conform vechiului Nomenclator adoptat prin Legea nr.142/2005, fapt ce și argumentează imposibilitatea la moment de abrogare a Legii date. În acest sens, Hotărârea Guvernului nr.482/2017 stipulează expres la pct.6 „Studentii înmatriculați la studii în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, aprobat prin Legea nr.142-XVI din 7 iulie 2005, își vor finaliza studiile în conformitate cu prevederile nomenclatorului respectiv.”. Prin urmare, pentru a produce careva efecte pe viitor se impune necesitatea modificării Hotărârii Guvernului nr.482/2017 și nicidecum a Legii nr.142/2005.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*”

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Cu referire la datele din nota informativă, constatăm că aceasta nu corespunde tuturor cerințelor statuate la art.30 din Legea nr.100/2017. Astfel, nota prezintă o argumentare și viziune unilaterală, fără a oferi o informație amplă vis-a-vis de cadrul legal în vigoare și în ce măsură normele propuse corespund cu legislația națională (a se vedea cerința de la art.30 lit.f) „*modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare*” din Legea nr.100/2017).

Prin urmare, proiectul necesită a fi consultat cu autoritățile implicate direct în soluționarea

problemelor incluse în proiect, în speță cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării pentru prezentarea propunerilor și/sau obiecțiilor pe marginea celor propuse.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Reieșind din prevederile proiectului, se constată că implementarea acestuia nu presupune cheltuieli financiare din bugetul de stat. În acest context, în nota informativă se stipulează „*Implementarea prevederilor prezentului proiect nu va necesita resurse financiare suplimentare*”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *”textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”

Textul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului contravine Codului educației nr.152/2014 care prevede la art.81 „(1) Studiile superioare se reglementează prin Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților. (2) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților este parte componentă a standardelor educaționale de stat și determină domeniile și specialitățile în baza cărora se realizează formarea profesională în învățământul superior. (3) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților se aprobă de Guvern, la propunerea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării de comun acord cu ministerele de resort”.

Totodată, în prezent este în vigoare Hotărârea Guvernului nr.482/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior, care prevede că Nomenclatorul sus-indicat „este parte componentă a standardelor de stat în domeniul pregătirii cadrelor în instituțiile de învățământ superior”.

Subsidiar, potrivit pct.3 și 6 din hotărârea dată „3. La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, instituțiile de învățământ superior vor actualiza/elabora și vor aproba programele de studii superioare de licență (ciclul I), în conformitate cu Nomenclatorul nominalizat. [...]

6. *Studentii înmatriculați la studii în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, aprobat prin Legea nr.142-XVI din 7 iulie 2005, își vor finaliza studiile în conformitate cu prevederile nomenclatorului respectiv*".

Prin urmare, se constată că prevederile propuse cad în desuetudine în raport cu cadrul legal în vigoare și orice modificare a Legii nr.142/2005 riscă să nu producă efecte juridice pe viitor, datorită faptului că instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova și-au actualizat și aprobat programele sale de studii superioare de licență (ciclul I), în conformitate cu Nomenclatorul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.482/2017 (a se vedea pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.482/2017).

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul este o inițiativă legislativă a unui deputat din Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop excluderea specialității „*Siguranța produselor agroalimentare*” din Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, adoptată prin Legea nr.142/2005.

Analizând proiectul supus expertizei s-a constatat că autorul nu a respectat, în totalitate cerințele legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional. Prevederile proiectului nu sunt conform interesului public, deoarece contravin legislației în vigoare în special Codului educației nr.152/2014 care prevede la art.81 „(3) *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților se aprobă de Guvern, la propunerea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării de comun acord cu ministerele de resort*”. Totodată, autorul nu a ținut cont de faptul că în 2017 a fost aprobat o hotărâre în acest sens, Hotărârea Guvernului nr.482/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior, care prevede că Nomenclatorul dat „*este parte componentă a standardelor de stat în domeniul pregătirii cadrelor în instituțiile de învățământ superior*” (a se vedea pct.2 din hotărâre).

Suplimentar, a se analiza pct.6 din Hotărârea Guvernului nr.482/2017 care prevede că „*Studentii înmatriculați la studii în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, aprobat prin Legea nr.142-XVI din 7 iulie 2005, își vor finaliza studiile în conformitate cu prevederile nomenclatorului respectiv*”, fapt ce face imposibilă abrogarea la moment a Legii nr.142/2005, însă trebuie de reținut că ea nu produce

efecte juridice pentru viitoarele specialități din instituțiile de învățământ superioare, ciclul I.

Totodată, se recomandă consultarea normelor cu autoritățile implicate direct în soluționarea problemelor incluse în proiect, în speță cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

În concluzie, deși în proiect nu au fost identificați careva factori și riscuri de corupție, totuși se impune necesitatea revizuirii normelor elaborate prin prisma cadrului legal național în vigoare.

20.02.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Cristina DIACENCO, Inspector principal

